

Türkiye ve Suriyeli Göçmen Kadınlara ait Gebelik ve Seroloji Sonuçlarının Karşılaştırılması

Comparison of Pregnancy Outcome and Serology Results in Turkish and Syrian Refugees Women

Tayfur Çift¹, Muzaffer Temur¹, Engin Korkmazer¹, İçel Anıl Saygı¹, Özlem Ballı¹, Emin Üstünyurt²

¹ Uzm.Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, Bursa, Türkiye

² Doç.Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, Bursa, Türkiye

Özet

Amaç: Türkiye, 6 yıldır devam eden Suriye'deki iç savaş yüzünden göç almaktadır ve 3 milyonun üzerinde Suriye'li göçmen Türkiye'ye sığınmıştır. Mevcut sığınmacıların barınma, yiyecek ve sağlık gibi hizmetleri Türkiye tarafından karşılanmaktadır. Sağlık ile ilgili kapsamda Suriye'li göçmenlerin gebelik ve de doğum sürecinde bulunmaktadır ve istatistikler incelendiğinde oldukça yüksek gebelik ve doğum oranları göze çarpmaktadır. Bu çalışma ile Suriyeli göçmen gebelerin gebelik ile ilgili sonuçları ve serolojilerinin Türkiye'deki gebelerle karşılaştırarak aradaki farkların belirlenmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: Çalışma Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği'ne Ocak 2017-Haziran 2017 tarihleri arasında gebelik nedeniyle başvurup doğum yapan 297 Suriyeli sığınmacı ve 300 Türkiye'li toplam 597 kadın dahil edildi. Hastalara ait dosyalar retrospektif olarak taranarak gravida, parite, doğum ve abortus sayıları belirlendi; doğum şekli, normal, vajinal doğum ve de sezaryen olmak üzere ayrı ayrı kaydedildi.

Bulgular: Çalışmada 300 Türkiye'li gebe ile 297 Suriye'li göçmen gebe karşılaştırıldı. Çalışma ve kontrol gruplarına ait gebelik sonuçları verildi. Türkiye'li gebelerin yaş ortalaması (28,12±5,81 yaş), Suriye'li göçmen gebelere göre (23,75±6,33 yaş) daha yüksek bulundu (p<0.001). Gebelerin serolojik testleri değerlendirildiğinde; Türkiye'de anti-HBs IgG pozitiflik oranının (%13,9) Suriye'den (%8,5) istatistiksel anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. (p:0.002)

Sonuç: Suriye'li göçmen gebelerin antenatal bakımlarının daha iyi hale getirebilmesi için iletişim ve dil ile ilgili uluslararası organizasyonlarla da çalışmalar yapılarak çözüm oluşturulması kanatindeyiz. Ayrıca ulusal asılama programlarına göçmenlerin gebelik öncesi dahil edilmesi, hem sağlık çalışanlarını hem de Suriye'li göçmenleri korunmada katkılı olacaktır.

Anahtar kelimeler: gebelik, göçmen, seroloji

Summary

Objective: Turkey has been immigrating because of the civil war in Syria for 6 years and has taken refuge in over 3 million Syrian immigrants. Services such as shelter, food and health of the existing refugees are covered by Turkey. In relation to health, Syrian immigrants are in pregnancy and birth in the process, and when statistics are examined, very high pregnancy and birth rates are striking. In this study, it was aimed to determine the pregnancy outcomes and the serology between the Syrian immigrant pregnancies and Turkish pregnancies.

Material and Methods: The study included total of 597 women which consisted of 297 Syrian refugee women and 300 Turkish women who gave birth in Bursa Yüksek İhtisas Training and Research Hospital Obstetrics and Gynecology Clinic between January 2017 and June 2017. The files belong to the patient were retrospectively scanned and gravida, parity, birth and abortus counts were recorded separately as birth type normal vaginal delivery and cesarean section.

Results: In the study 300 Turkish pregnant women and 297 Syrian refugee pregnant women were compared. The pregnancy outcomes of the study and control groups were given. The mean age of the Turkish women (28.12±5.81 age) was higher than that of the Syrian migrants (23.75±6.33 age) (p<0.001). When serological tests of pregnancies were evaluated, it was found that Anti-HBs IgG positivity ratio was higher in Turkey (13.9%) than in Syria (8.5%) and the difference was statistically significant (p:0.002)

Conclusion: In order to improve the antenatal care of the Syrian immigrant populations, we are in the process of establishing the ideal solution by working with international organizations on communication and language. It will also contribute to the protection of both health workers and Syrian immigrants through the inclusion of pre-pregnancy immigrants in national vaccination programs.

Key words: pregnancy, refugees, serology

Kabul Tarihi: 08.12.2017

Giriş

Suriye’de ortaya çıkan ve halen devam eden iç savaş sonrası mevcut Suriye halkı çevresindeki ülkelere sığınmak zorunda kalmıştır. Başta Türkiye, Lübnan, Ürdün olmak üzere Avrupa’daki ülkeleri de içeren birçok ülkede Suriye’li göçmenler sığınmacı olarak yaşamlarını sürdürmektedir. Türkiye’de 27 Temmuz 2017 itibari ile 3188909 Suriye’li mülteci yaşamaktadır ve bu mültecilerin yiyecek, barınma, iletişim yanında sağlık sorunları da zaman geçtikçe artış göstermektedir (1). Suriyeli göçmenlerde gebelik ve de doğum oranlarının yüksek olduğu gözlenmektedir (2). Sağlık çalışanları bu durumdan etkilenmekte, farklı dil ve kültüre sahip hasta grubuna hizmet vermeye çalışmaktadır. Sağlık hizmetleri sırasında Suriye’li göçmen hasta ile iletişim sağlanması ve doğru bilgilerin elde edilmesi özellikle nöbet şartlarında her zaman mümkün olamamaktadır.

Literatürde Suriye’li göçmen gebelerle ilgili yapılan çalışmalarda antenatal bakım, gebelik ve doğum sonrası süreçle ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Yapılan çalışmalarda başlıca Suriye’li göçmen gebelere ait kan serumu parametreleri, antenatal ziyaret sayısı ve gebelik sırasında önerilen vitamin, demir desteği değerlendirilmiştir. Ayrıca doğum sonrası bebeğe ait boy, kilo ve yenidoğan yoğun bakım ihtiyacı da değerlendirme kapsamına alınmıştır. Fakat literatürde bu gebelerin serolojilerinin değerlendirilmesi ile ilgili çalışmaya rastlanmamıştır (3,4,5).

Sağlık personeli (doktor, ebe, diğer yardımcı sağlık personelleri) poliklinik, acil ve doğumhane şartlarında gebelere hizmet vermektedir. Suriyeli göçmen gebelerle iletişim ya doğrudan ya da hastanelerde mevcut olan tercümanlar yardımı ile olmaktadır. Fakat yeterli sayıda tercüman

olmayışı ve nöbet şartlarında tercüman ile iletişim sağlanamaması özellikle acil müdahale edilmesi gereken hastalarda hastanın hikayesinin alınması sırasında sorulan, geçirilmiş hastalık, bulaşıcı hastalık vb. konularda eksik yada yanlış bilgilendirmeyle sonuçlanmaktadır. Bu da mevcut sağlık personelinin kendisine bulaş riskini artırmakta ve ek önlemlerin alınmasını geciktirmekte hatta engellemektedir.

Özelikle hepatit B daha çok kronik bir enfeksiyon olarak dünya çapında yaygınken akut fulminan hepatite, siroza ve de karaciğer kanserine neden olabilmektedir (6).

Bu çalışma ile Suriye’li göçmen gebelerin gebelik ile ilgili sonuçları ve serolojilerinin Türkiye’deki gebelerle karşılaştırılarak aradaki farkların belirlenmesi amaçlandı.

Materyal ve Metod

Çalışmaya, Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği’ne Ocak 2017 - Haziran 2017 tarihleri arasında gebelik nedeniyle başvurup doğum yapan 297 Suriye’li sığınmacı ve 300 Türkiye’li toplam 597 kadın dahil edildi. Hastalara ait dosyalar retrospektif olarak taranarak; gravida, parite, doğum ve abortus sayıları belirlendi; doğum şekli normal, vajinal doğum ve sezaryen olmak üzere ayrı ayrı kaydedildi. Doğum ve bebeklere ait parametreler tek tek belirlendi.

Hastaların serolojilerine ait bilgiler de alınarak tüm veriler SPSS (Statistical Program for Social Sciences, Chicago, IL, USA) programına aktarıldı. Her iki gruptaki homojenite, Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirildi. Gruplar arası karşılaştırma student t testi ile test edildi. Kategorik değişkenler için ise ki-kare testi kullanıldı. Her iki grubun ortalama ve standart sapma değerleri tek tek hesaplandı. P değeri 0.05’den küçük değerler istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular

Çalışmada 300 Türkiye’li gebe ile 297 Suriye’li göçmen gebe karşılaştırıldı. Tablo 1’de çalışma ve kontrol gruplarına ait gebelik sonuçları verilmiştir. Türkiye’li gebelerin yaş ortalaması ($28,12 \pm 5,81$) Suriye’li göçmen gebelere göre ($23,75 \pm 6,33$) daha yüksek bulunmuştur ($p < 0.001$). Gravida değerleri Türkiye’li gebelerde Suriye’li gebelere oranla yüksek bulunup her iki grup arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p: 0.010$). Her iki grubun abortus oranlarına bakıldığında ise Türkiye’li gebelerdeki abortus oranının ($0,33 \pm 0,74$) Suriye’li gebelere göre

($0,08 \pm 0,44$) daha fazla olduğu gözlenmiştir ($p < 0.001$). Tablo 2’de ise Türkiye’li ve Suriye’li göçmen gebelerin doğum şekilleri ve de seroloji sonuçları verilmiştir. Doğum şekli değerlendirildiğinde Türkiye’li gebelerde sezaryen ile doğum oranının (%22,33) Suriye’li gebelere ait sezaryen oranına (%15,7) göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p: 0.001$). Gebelere ait serolojik testler değerlendirildiğinde ise; Anti-HBs IgG pozitiflik değerlerinin Türkiye’li gebelerde (%13,9) Suriye’li gebelere (%8,5) oranla daha yüksek olduğu ve aradaki farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p: 0.002$).

Tablo 1. Çalışma ve kontrol gruplarına ait gebelik sonuçları

	Türkiye (n:300) ort. $\pm$ standart sapma	Suriye (n:297) ort. $\pm$ standart sapma	p
Yaş	28.12 $\pm$ 5.81	23.75 $\pm$ 6.33	0.001
Gravida	2.55 $\pm$ 1.45	2.24 $\pm$ 1.53	0.010
Parite	1,21 $\pm$ 1.14	1.16 $\pm$ 1.39	0.598
Abortus	0.33 $\pm$ 0.74	0.08 $\pm$ 0.44	<0.001
Gebelik haftası	38.35 $\pm$ 2.17	37.93 $\pm$ 2.42	0.026
APGAR	8.9 $\pm$ 0.63	8.7 $\pm$ 1.33	0.025
Baş çevresi (cm*)	34.55 $\pm$ 1.83	34.45 $\pm$ 1.95	0.517
Bebek kilosu (kg**)	3228.63 $\pm$ 584.40	3134.31 $\pm$ 552.28	0.043
Bebek boyu (cm*)	50.02 $\pm$ 2.58	50.25 $\pm$ 3.12	0.343

*cm: santimetre; **kg: kilogram

Tablo 2. Türkiye’li ve Suriye’li göçmen gebelerin doğum şekilleri ve seroloji sonuçları

	Türkiye (n:300) ort. $\pm$ standart sapma	Suriye (n:297) ort. $\pm$ standart sapma	p
Doğum şekli			0.001
-Normal vaginal doğum	167 (%28)	203 (%34)	
-Sezaryen	133 (%22.33)	94 (%15.7)	
Cinsiyet			0.970
-Erkek	145 (%24.3)	144 (%24.1)	
-Kız	155 (%26)	153 (%25.6)	
Anti-HCV			0.155
-negatif	300 (%50.3)	295 (%49.4)	
-pozitif	0 (%0)	2 (%0.3)	
Anti-HIV			Ns
-negatif	300 (%50)	297 (%50)	
-pozitif	0 (%0)	0 (%0)	
HBs-Ag			0.260
-negatif	295 (%49.4)	295 (%49.4)	
-pozitif	5 (%0.8)	2 (%0.3)	
Anti-HBs			0.002
-negatif	217 (%36.3)	246 (%41.2)	
-pozitif	83 (%13.9)	51 (%8.5)	

Tartışma

Gebelere sunulan sağlık hizmeti halk sağlığının en önemli unsurları arasında gelmektedir. Gebelik öncesi, gebelik süreci ve de gebelik sonrası lohusalık ve doğan bebeklerin bakımı da bu sürecin içinde yer almaktadır. Ülkemizdeki mevcut gebelerin çoğu ile Suriye’li göçmenlere ait gebelikler devlete ait hastanelerde izlenmekte ve doğumları gerçekleştirilmektedir. Sağlık çalışanları Suriye’li göçmen gebelere hizmet verirken çeşitli zorluklarla karşılaşmakta; acil durumlarda hastadan öykü alma esnasında dil ile ilgili problem başlarda gelmektedir. Ülkemizde 6 yıla yakın süredir Suriye’li göçmenler yaşam mücadelesi vermekte ve gebelik sayıları da her geçen yıl artmaktadır. Birleşmiş Milletler’e ait resmi verilerde 2800000 Suriye’li mültecinin Türkiye’de yaşadığı bilgisi paylaşılmıştır (7). Çalışmanın gerçekleştirildiği merkezde de 2016 yılı doğum istatistiklerine göre, vaginal doğum sayısı 1340, sezaryen ile doğum sayısı ise 680 olmak üzere toplam 2020 doğum gerçekleşmiştir. Literatürde yapılan çalışmalarda, Suriye’li göçmen gebelere ait antenatal bakımın düşük, gebelik yaşının kontrol grubuna göre düşük ve adolesan gebe oranının fazla olduğu belirlenmiştir (3,4). Mevcut çalışmada da yaş olarak Suriye’li göçmen gebelerin kontrol grubuna göre küçük olduğu belirlendi. İlginç bir şekilde Suriye’li göçmen gebelerin abortus oranlarının kontrol grubuna göre daha düşük olduğu saptandı. Literatürde Demirci ve arkadaşlarının yaptığı başka bir çalışmada, Suriye’li göçmenlere ait doğumlar değerlendirilmiş; doğan bebeklerin düşük doğum ağırlığına sahip olduğu, hematokrit değerlerinin de düşük olduğu belirlenmiştir. Bu durumun da yetersiz beslenme ve antenatal bakıma bağlı olduğu düşünülmüştür (5,8,9). Yapılmış olan çalışmada ise doğan bebeklerin APGAR skorları, doğum haftaları, doğum kiloları ile ilgili parametrelerde fark gözlenmemiştir.

Çalışmada literatürden farklı olarak, hastaların seroloji parametreleri de değerlendirildi. Anti-HBs IgG pozitifliği, Suriye’li göçmen gebelerde daha düşük ve Türkiye’li gebelerle karşılaştırıldığında aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görüldü (p:0,002).

Literatüre bakıldığında Coppola ve arkadaşlarının İtalya’daki 1212 göçmen üzerinde Hepatit B enfeksiyonu ile ilgili yaptığı bir çalışmada; özellikle çalışmanın yapımı esnasında dil ve hastalarla iletişimde sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca çalışmada 116 (%9,6) hastada HbsAg pozitifliği belirlemişlerdir. 606 (%50) hastanın ise HBs Antijen/Anti-HBs antikor değerlerinin negatif olduğunu bulmuşlardır. 4,5 yıldır İtalya’da yaşayan göçmenlerin herhangi bir şekilde serolojilerinin değerlendirilemediği ve Hepatit B enfeksiyonuna karşı aşılama yapılmadığı için, korunamayıp hastalığa karşı bağışıklık sağlanamadığı belirlenmiştir. Çalışmanın sonucunda yerel halkın tamamının ulusal aşı programları ile aşılmasına rağmen göçmenlerde aşılınmamış, hatta enfekte bireyler bulunmuştur (10). Bu nedenle İtalya’nın sağlık koruyucu otoritelerinin göçmenlerin bağışıklık durumlarını belirleyerek göçmenlerin HBV aşılmasının yapılması tedavisi ve eğitim programlarını sağlaması gerektiğini bildirmişlerdir. Çalışmada, Türkiye’de yaşayan Suriye’li göçmen gebelerde Anti-HBsAg değerinin Türkiye’de yaşayan gebelere göre düşük olduğu belirlendi. Coppola ve arkadaşlarının çalışmasına paralel, ülkemizdeki Suriye’li göçmen gebelerin ve bu gebelerden doğan bebeklerin ulusal aşı programına dahil edilmesi, yayılımının engellenmesi, ek olarak tedavilerinin sağlanması Sağlık Bakanlığı ve Halk Sağlığı Müdürlüklerinin öncelikleri arasında yer almalıdır (10).

Sonuç

Suriyeli göçmen gebelerin antenatal bakımlarının daha iyi hale getirebilmesi için; iletişim ve dil ile ilgili, uluslararası organizasyonlarla da çalışmalar yapılarak, ideal çözümlerin oluşturulmasının gerekliliği kanatındeyiz. Ayrıca; ulusal aşılama programlarına göçmenlerin gebelik öncesi dahil edilmesi ile, hem sağlık çalışanlarının hem de Suriye’li göçmenlerin korunmasına katkıda bulunacaktır.

Kaynaklar

1. [<http://www.milliyet.com.tr/suriyeli-nufusu-1-milyon-artacak-gundem-2498106>] adresinden 08.08.2017 tarihinde erişilmiştir.
2. Cherri Z, Gil Cuesta J, Rodriguez-Llanes JM, Guha-Sapir D. Early marriage and barriers to contraception among Syrian refugee women in

- Lebanon: A qualitative study. *Int J Environ Res Public Health* 2017;14(8). pii: E836.
3. Erenel H, Aydogan MB, Sal V, Ayhan I, Karatas S, Koc BA. Clinical characteristics and pregnancy outcomes of Syrian refugees: a case-control study in a tertiary care hospital in Istanbul, Turkey. *Arch Gynecol Obstet* 2017;295(1):45-50.
 4. Alnuaimi K, Kassab M, Ali R, Mohammad K, Shattnawi K. Pregnancy outcomes among Syrian refugee and Jordanian women: a comparative study. *Int Nurs Rev* 2017 May 25. doi:10.1111/inr.12382.
 5. Demirci H, Yildirim TN, Ocakoglu G, Karakulak GM, Ustunyurt E, Ulku TA. Birth characteristics of Syrian refugees and Turkish citizens in Turkey in 2015. *Int J Gynaecol Obstet* 2017;137(1):63-6.
 6. Sagnelli E, Stroppolini T, Mele A, Imperato M, Sagnelli C, Coppola N, et al. Impact of comorbidities on the severity of chronic hepatitis B at presentation. *World J Gastroenterol* 2012;18:1616-21.
 7. [<http://data.unhcr.org/syrianrefugees/country.php?id=224>] adresinden 11.04.2016 tarihinde erişilmiştir.
 8. Huster KM, Patterson N, Schilperoord M, Spiegel P. Cesarean sections among Syrian refugees in Lebanon from December 2012/January 2013 to June 2013: probable causes and recommendations. *Yale J Biol Med* 2014;87:269-88.
 9. Benage M, Greenough PG, Vinck P, Omeira N, Pham P. An assessment of antenatal care among Syrian refugees in Lebanon. *Confl Health* 2015;26(9):8.
 10. Coppola N, Alessio L, Gualdieri L, Pisaturo M, Sagnelli C, Minichini C, Di Caprio G, Starace M, Onorato L, Signoriello G, Macera M, Angelillo IF, Pasquale G, Sagnelli E. Hepatitis B virus infection in undocumented immigrants and refugees in Southern Italy: demographic, virological, and clinical features. *Infect Dis Poverty* 2017;6(1):33.

İletişim:

Uzm. Dr. Tayfur Çift
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hast.
Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği
Yıldırım, Bursa, Türkiye
Tel: +90.532.5521928
E-mail: tayfur_cift@yahoo.com